

ÖDÜLLÜ ÇOCUK EDEBİYATI YAPITLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ*

An Analysis of Award-Winning Children's Literature Works in Terms of 21st-Century Skills

SUPHİ GÜNEŞ ALAMDAR**

NİLAY TEZCAN***

Öz

Bu çalışmada çocuk edebiyatı yapıtları, 21. yüzyıl becerileri bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın amacı, çocuk edebiyatı yapıtlarını 21. yüzyıl becerileri bağlamında inceleyerek söz konusu yapıtların çocuklara kazandırdığı öğrenme, benlik, çalışma, üst düzey düşünme, sosyal-duygusal, okuryazarlık ile dil ve iletişim becerilerini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çocuk romanlarında yer alan karakterler, olay örgüsü, çatışmalar, iletiler ve anlatı yapıları aracılığıyla 21. yüzyıl becerilerinin nasıl yapılandırıldığı ve çocuk okura hangi bağlamlarda sunulduğu çözümlenmiştir. Araştırmada nitel yaklaşım temel alınmış olup tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını, çeşitli ulusal ve uluslararası ödüller almış çocuk romanları oluşturmaktadır. Belgesel tarama yoluyla elde edilen veriler, içerik çözümleme yöntemiyle analiz edilmiştir. Romanlarda yer alan karakterler, olay örgüsü, çatışmalar, iletiler ve anlatı yapıları 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre çocuk edebiyatı yapıtlarının çocukların estetik, dilsel ve sosyal-duygusal gelişimlerine, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim kurma, empati geliştirme ile öz farkındalık kazanma süreçlerine de önemli katkılarda bulunduğu belirlenmiştir. İncelenen romanlarda özellikle sosyal ve duygusal beceriler ile dil ve iletişim becerilerinin yoğun biçimde işlendiği; iş birliği, sorumluluk alma, farklılıklara saygı duyma ve yaratıcı düşünme gibi becerilerin karakterler ve çatışmalar aracılığıyla çocuk okura aktarıldığı görülmüştür. Sonuç olarak çocuk edebiyatı yapıtlarının, 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında önemli bir eğitim ve kültür aracı olduğu; çocukların bilişsel, duyuşsal ve toplumsal gelişimlerini destekleyen çok yönlü bir işleve sahip bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 21. yüzyıl becerileri, çocuk edebiyatı, çocuk gerçekliği, çocuğa görelilik.

Abstract

* **İntihal Taraması:** Bu makale intihal taramasından geçirildi.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Geliş/Received: 17 Mayıs/May 2026 | **Kabul/Accepted:** 08 Haziran/June 2026 | **Yayın/Published:** 30 Haziran/June 2026

Atıf/Cite as: Alamdardar, S. G. ve Tezcan, N. (2026). Ödüllü çocuk edebiyatı yapıtlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Edebiyat Bilimleri*, (10), 7-36. <https://doi.org/10.5281/zenodo.21134286>

** Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, Kırıkkale/ Türkiye. suphialamdardar@kku.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7438-6944

*** YL Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD, Kırıkkale/Türkiye. tezcann.nilay@gmail.com, ORCID: 0009-0008-2745-8325

In this study, works of children's literature were examined in the context of 21st-century skills. The aim of the study is to identify the learning, self-concept, study habits, higher-order thinking, social-emotional, literacy, and language and communication skills that these works impart to children by analyzing them within the framework of 21st-century skills. In this regard, the study analyzes how 21st-century skills are structured and presented to young readers through the characters, plot, conflicts, messages, and narrative structures found in children's novels. The study adopts a qualitative approach and employs a survey model. The data source consists of children's novels that have received various national and international awards. Data obtained through documentary review were analyzed using content analysis. The characters, plot, conflicts, messages, and narrative structures in the novels were examined in terms of 21st-century skills. According to the research findings, it was determined that works of children's literature make significant contributions to children's aesthetic, linguistic, and socio-emotional development, as well as to processes such as critical thinking, problem-solving, communication, developing empathy, and gaining self-awareness. In the novels examined, it was observed that social and emotional skills, as well as language and communication skills, were extensively addressed; skills such as cooperation, taking responsibility, respecting differences, and creative thinking were conveyed to young readers through the characters and conflicts. In conclusion, it was determined that works of children's literature serve as an important educational and cultural tool in fostering 21st-century skills and possess a multifaceted function that supports children's cognitive, emotional, and social development.

Keywords: 21st-century skills, children's literature, child reality, suitability for the child.

Giriş

İnsanlık tarihinden miras kalan ve her toplumda farklı biçimlerde var olduğu bilinen sanat (Carrol, 2004), insanlığın bilgi, duygu ve kültürel birikiminin korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir işlev üstlenmiştir. Şüphesiz sanatın pek çok aktarım yolu bulunmaktadır. Bu yollar içerisinde yer alan temel alanlardan biri de edebiyattır. Ana malzemesi dil olan edebiyat, Köprülü'nün (2003) de belirttiği gibi yalnızca toplumun tarihsel sürecini yansıtan bir yapı değil, aynı zamanda biçim ve içerik özellikleriyle estetik haz sunan bir sanat dalıdır. Bunun yanında edebiyat; yaşamı, insanı ve toplumsal gerçekliği sanatsal bir kurgu içerisinde yeniden üreterek bireyin farklı yaşam deneyimlerini anlamlandırmasına olanak sağlayan bir sanat alanıdır (Aslan, 2013; Wellek ve Warren, 2001).

Kurucu unsuru olan dil sayesinde edebiyat, işitsel ve görsel açıdan geniş kitlelere ulaşabilme imkânına sahiptir. Bununla birlikte edebiyatın hedef kitlesi bağlamında dikkat edilmesi gereken çeşitli özellikler bulunmaktadır. Özellikle bireyin duyarlık geliştirmesine, farklılıkları anlamasına ve yaşamı çok yönlü kavramasına katkı sağlayan yapısı düşünüldüğünde, çocukluk döneminde nitelikli edebiyat yapıtlarıyla karşılaşmanın önemi daha belirgin hâle gelmektedir (Aslan, 2013). Bu doğrultuda edebiyat içerisinde çocuklara yönelik olarak gelişen çocuk yazını, kendine özgü ilke ve özellikleriyle ayrı bir alan olarak değerlendirilmektedir.

Edebiyat içerisinde kendine özgü bir niteliğe sahip olan çocuk yazını; "erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde

çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adı” şeklinde tanımlanmaktadır (Sever, 2021, s. 17). Daha genel bir ifadeyle çocuk ve gençlik edebiyatı; yetişkinlerden farklı özellikler taşıyan hedef kitleye yönelik olarak çoğunlukla yetişkinler tarafından üretilen ve çocuklara sözlü, sesli ya da yazılı biçimde sunulan yazınsal ürünlerin bütünü olarak değerlendirilmektedir (Kümmerling-Meibauer, 2012).

Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayarak ergenlik dönemine kadar çocukların yaşamlarında önemli bir yer tutmaktadır. Çocukların anlam dünyasında derin izler bırakabilecek olan bu alanın temel dayanakları ise “çocuk gerçekliği” ve “çocuğa görelilik” ilkeleridir. Dilidüzgün’e (1996) göre çocuk kitapları ancak çocuk gerçekliğini merkeze alarak onların dünyalarına uygun bir kurgu oluşturduğunda çocuğa yönelik nitelikli bir yazın niteliği kazanabilir. Çocukla iletişim kurmayı amaçlayan yazınsal ürünler, Cain’in (2015) belirttiği üzere çocukların başkalarının duygu, düşünce ve yaşantılarını anlamlandırma becerilerini geliştirerek kitap ile çocuk arasında sevgi temelli bir bağ kurulmasına katkı sağlar. Benzer biçimde Baymur ve Demiray (1961), çocukların okuma zevki kazanabilmeleri için nitelikli yapıtlarla karşılaşmaları gerektiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla çocuğun kitabı anlamlandırabilmesi ve okuma kültürü edinebilmesi, büyük ölçüde çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik ilkelerinin gözetilmesine bağlıdır.

9 Hunt’un (1991) da vurguladığı gibi çocuk okurlar için seçilecek yazınsal türlerin hangi ölçütlere göre belirleneceği dikkat gerektiren bir konudur. Bu bağlamda çocuk edebiyatının temel dayanakları olan “çocuk gerçekliği” ve “çocuğa görelilik” ilkeleri belirleyici bir işlev üstlenmektedir. Çocuk edebiyatı yazarlarının, çocukluğun ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda yetişkinlikten farklı bir döneme seslendiklerinin bilincinde olmaları gerekmektedir. Özellikle farklı yaş gruplarına uygun renk, çizgi, dil ve anlatım özellikleriyle oluşturulan yapıtlar aracılığıyla çocukla etkili bir iletişim kurulabilmekte; böylece çocuklara dilin estetik yönü ve anlatım gücü sezdirilebilmektedir (Saxby, 2007; Rosenblatt, 1996; Aslan, 2014). Ancak çocuk merkezli bu anlayış, yaklaşık dört yüz yıllık tarihsel bir süreç içerisinde gelişim göstermiştir (Tüfekçi Can, 2014).

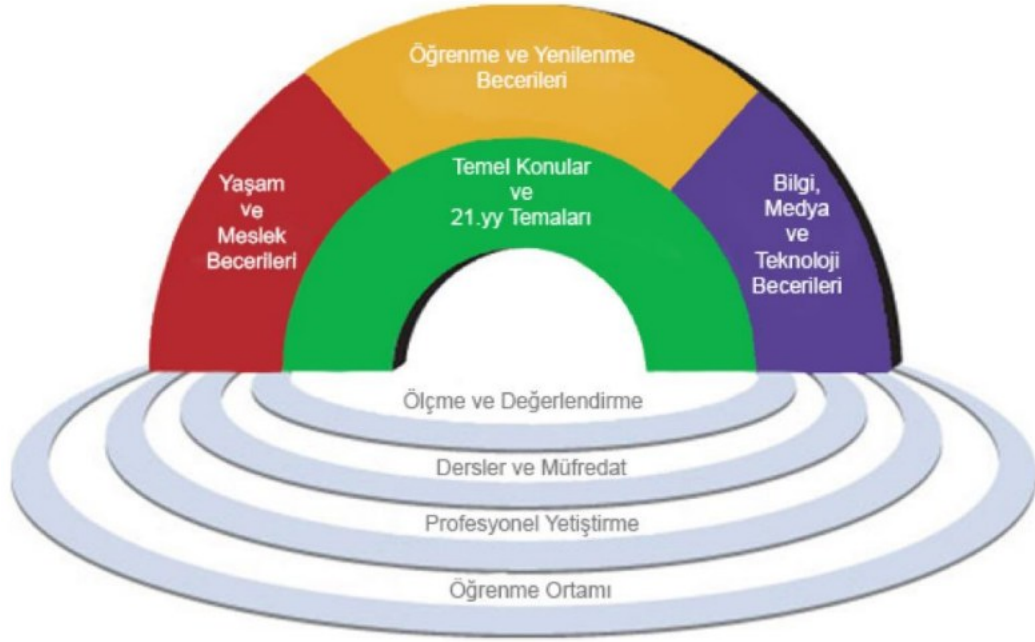
Elkind’in (2001) ifade ettiği gibi çocukların nasıl algılandığı ve onlara nasıl yaklaşıldığı, her dönemin toplumsal ve tarihsel bakış açısıyla ilişkilidir. Nitekim çocukların “küçük birer yetişkin” olarak görüldüğü dönemlerden günümüze kadar geçen süreçte çocukluk kavramı önemli değişimler yaşamıştır. Özellikle 21. yüzyılda bilgi ve teknolojiye yaşanan gelişmelerle birlikte çocukluk yeniden yapılandırılmış; modern çağın ürettiği çocukluk anlayışı yetişkinlikten ayrılarak kendine özgü bir alan oluşturmuştur. Bu dönüşüm, edebiyat alanında da “çocuk edebiyatı” kavramının ortaya çıkmasına ve bu alanın kendine özgü ilkeler doğrultusunda şekillenmesine zemin hazırlamıştır. Çer’in (2014, s. 3) belirttiği üzere, çocukların gelişimsel özellikleri, ilgi alanları, dil ve anlam dünyalarının araştırılması “çocuk gerçekliği” ilkesini ortaya çıkarırken; bu gerçekliğin kitabın tasarım, içerik ve eğitsel özelliklerine yansması “çocuğa görelilik” ilkesini oluşturmaktadır. Birbiriyle bütünlük olan bu iki ilke, çocuk okurla sağlıklı ve etkili bir iletişim kurulmasının temel unsurlarıdır.

Çocukluk kavramındaki değişim ve dönüşüm, eğitim anlayışlarını da doğrudan etkilemiştir. Şirin'in (2021) ifade ettiği gibi çocuk ve çocukluk kavramlarının merkezinde sürekli bir değişim bulunmaktadır. Özellikle 21. yüzyıl çocukları; gelişen teknoloji, dijital ortamlar ve değişen sosyal yaşam koşulları nedeniyle önceki kuşaklardan farklı biçimlerde deneyimler yaşamaktadır (Lukens vd., 2018). Bu durum, çocuklara yönelik eğitim anlayışlarının ve kullanılan araçların yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmıştır. Böylece erken çocukluk döneminden itibaren çocuk edebiyatı, çağın gereksinimlerini çocuğa özgü kurgusal bir evren içerisinde sunan önemli bir eğitim aracı hâline gelmiştir. Çocuk dünyasına yönelik olarak oluşturulan yazınsal evren, geleceğin bireylerini yetiştirme ve onları gerekli bilgi ve becerilerle donatma açısından temel unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir.

21. yüzyıl; bilim ve teknolojinin hızlı biçimde geliştiği, buna bağlı olarak sosyal ve akademik yaşamın sürekli değişim gösterdiği bir çağ olarak tanımlanmaktadır (Posos Devrani, 2021). Bu değişim süreci, eğitim sistemlerini de doğrudan etkilemiş; ülkeler geleceğin bireylerini yetiştirebilmek adına eğitim politikalarında çeşitli yeniliklere yönelmiştir. Özellikle dijital teknolojiler ve çevrim içi hizmetlerle doğrudan etkileşim hâlinde olan 21. yüzyıl çocuklarının eğitim süreçlerinde yeni anlayışlar ve uygulamalar ön plana çıkmıştır (OECD, 2019).

Eğitimde yaşanan dönüşüm doğrultusunda 21. yüzyıl becerilerini konu alan çok sayıda çalışma gerçekleştirilmiştir (Aggarwal, 2021; Ananiadou ve Claro, 2009; Cansoy, 2018; Care vd., 2012; Chen, 2019; Hamarat, 2019; Jerald, 2009; Üzümcü ve Bay, 2018; World Economic Forum, 2018; Yalçın, 2018). Türkiye'de de bu doğrultuda "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" ve "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi" gibi çalışmalar yürütülmektedir. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ), bireylerin akademik ve mesleki yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel bilgi, beceri ve yetkinlikleri kapsamaktadır (MEB, 2026).

Geleceğin bireylerini çok yönlü biçimde yetiştirebilmek amacıyla çeşitli kurum ve kuruluşlar birbirine benzer sınıflandırmalar yaparak 21. yüzyıl becerilerini tanımlamıştır. Bu çalışmalardan biri de "Partnership for 21st Century Learning (P21)" tarafından geliştirilen öğrenme çerçevesidir. Söz konusu çerçevede öğrencilerin iş yaşamı, vatandaşlık ve günlük yaşamda başarılı olabilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi ve beceriler öğretmenler, eğitim uzmanları ve çeşitli kurumların katkısıyla belirlenmiştir (P21, 2019).

Şekil 1. 21. Yüzyıl Öğrenimi İçin P21 Çerçevesi (P21, 2019, s. 1)

Bilgi, insanlık tarihi boyunca değerini koruyan temel unsurlardan biri olmuştur. Ancak 21. yüzyılda gelişen teknolojik imkânlarla birlikte bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme ve bilgiyi etkili biçimde kullanma becerileri daha da önem kazanmıştır. Günümüzde bireylerden yalnızca bilgi edinmeleri değil; öğrenmeyi öğrenmeleri, edindikleri bilgiyi yeni durumlara aktarabilmeleri ve bu doğrultuda çeşitli beceriler geliştirebilmeleri beklenmektedir (Deniz ve Kürşat, 2023). Silva'nın (2009) da belirttiği üzere 21. yüzyıl becerileri bütünüyle yeni beceriler olmamakla birlikte, çağın gereksinimleri doğrultusunda bilgiye erişim, bilgiyi organize etme ve kullanma süreçlerinin önemini artırmaktadır.

Bu noktada çocuklara erken yaşlardan itibaren ulaşabilen çocuk edebiyatı yapıtları önemli bir işlev üstlenmektedir. Çocuk edebiyatı ürünleri, 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında sanatsal uyaranlar olarak eğitim sürecinin önemli araçlarından biridir. Ancak çocuk edebiyatının bu işlevi yerine getirebilmesi, nitelikli yapıtlarla mümkündür (Lukens vd., 2018). Erken çocukluk döneminden itibaren çocukların nitelikli yapıtlarla buluşturulması; onların farklı yaşam deneyimleri, karakterler, temalar ve iletilerle karşılaşmalarına olanak sağlayarak bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır.

Alan yazını incelendiğinde Türkiye'de çocuk edebiyatı üzerine çok sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Ancak çocuk edebiyatını 21. yüzyıl becerileri bağlamında ele alan araştırmaların (Ahat, 2023; Atış Akyol ve İşler, 2023; Bayraktar, 2023; Çam Türkan, 2025; Yağbasan ve Durualp, 2025) genel alan yazınına oranla oldukça sınırlı düzeyde kaldığı dikkat çekmektedir. Bu nedenle araştırmanın alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, çocuk edebiyatı yapıtlarını 21. yüzyıl becerileri bağlamında inceleyerek söz konusu yapıtların çocuklara kazandırdığı öğrenme, benlik, çalışma, üst düzey düşünme, sosyal-duygusal, okuryazarlık ile dil ve iletişim becerilerini ortaya

koymaktır. Bu doğrultuda çocuk romanlarında yer alan karakterler, olay örgüsü, çatışmalar, iletiler ve anlatı yapıları aracılığıyla 21. yüzyıl becerilerinin nasıl yapılandırıldığı ve çocuk okura hangi bağlamlarda sunulduğu çözümlenmiştir.

Bu amaca bağlı olarak araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Ödüllü çocuk edebiyatı yapıtlarında;

1. Sosyal ve duygusal beceriler hangi sıklıkla yer almakta ve bu beceriler nasıl işlenmektedir?
2. Dil ve iletişim becerileri hangi sıklıkla yer almakta ve bu beceriler nasıl işlenmektedir?
3. Öğrenme becerileri hangi sıklıkla yer almakta ve bu beceriler nasıl işlenmektedir?
4. Benlik becerileri hangi sıklıkla yer almakta ve bu beceriler nasıl işlenmektedir?
5. Çalışma becerileri hangi sıklıkla yer almakta ve bu beceriler nasıl işlenmektedir?
6. Üst düzey düşünme becerileri hangi sıklıkla yer almakta ve bu beceriler nasıl işlenmektedir?
7. Okuryazarlık becerileri hangi sıklıkla yer almakta ve bu beceriler nasıl işlenmektedir?

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, veri kaynağı, verilerin toplanması ve çözümlenmesi hakkında bilgiler verilmiştir.

12

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, genel tarama modeliyle yapılmıştır. Genel tarama modeli "Çok sayıda ögeden oluşan bir evrende, evrene ilişkin genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınarak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri" olarak tanımlanabilir (Karasar, 2006, s. 79). Araştırmada, ödüllü çocuk edebiyatı yapıtlarının, 21. yüzyıl becerileri bağlamında incelemek amaçlandığından tarama modeli seçilmiştir.

Araştırmada, araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırma, ele alından problem dâhilinde sorgulayan, yorumlayan ve problemin doğal ortamındaki durumunu anlamlandırma uğraşı içinde olan bir yöntemdir (Guba & Lincoln, 1994; Klenke, 2016) Bu araştırmada, nitel araştırma yaklaşımının benimsenmesinin nedeni, ödüllü çocuk edebiyatı yapıtlarının, 21. yüzyıl becerileri bağlamında bütüncül olarak incelemektir.

Veri Kaynağı (İncelenen Kitaplar)

Araştırmanın amacı, ödüllü çocuk edebiyatı yapıtlarını 21. yüzyıl bağlamında incelemektir. Nitel araştırmalar, çoğunlukla belirli bir amaç ve bu doğrultuda seçilmiş verilerin ayrıntılı incelenmesiyle yapılır. Bunun için öncelikle, çalışma evreni tanımlanıp sınırlandırılmalıdır. "Çalışma evreninin sınırlandırılması amacımıza uygun ölçütler

geliştirmek ve bu ölçütleri sağlayan birimler ile çalışmamızı gerektirir” (Karasar, 2006). Bu bağlamda çalışma evrenini sınırlandırmak için araştırmanın amacına uygun olan amaçlı örnekleme yöntemlerinden “ölçüt (kriter) örnekleme” kullanılacaktır. Ölçüt (Kriter) örnekleme; araştırmacı tarafından çalışma amacına uygun olarak önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Baltacı, 2018). Bu çalışmada incelenecek kitapları seçmek için öncelikle ödüllü Türk ve çeviri çocuk edebiyatı yapıtlarının belirlenmesi yoluna gidilmiştir.

Araştırmada incelenecek kitapların belirlenmesinde aşağıdaki ölçütler temel alınmıştır:

- 1) Kitapların çocuk edebiyatı alanında ödül almış olması,
- 2) Çocuk romanlarının 10-14 yaş aralığına seslenmesi,
- 3) Ödüllü iki Türk çocuk romanının seçilmesi,
- 4) Ödüllü iki çeviri çocuk romanının seçilmesi.

Bu ölçütlere göre Türk ve çeviri olmak üzere çocuk romanlarından oluşan iki kitap havuzu oluşturulmuştur. Bu iki havuzdan seçkisiz olarak ikişer kitap belirlenmiştir. Buna göre çalışmada Andrew Clements’in *Bunun Adı Findel*, Christine Nöstlinger’in *Kim Takar Salatalık Kral’ı*, Miyase Sertbarut’un *Kapiland’ın Kobayları* ve Behiç Ak’ın *Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği* adlı kitaplar veri kaynağı olarak incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

13

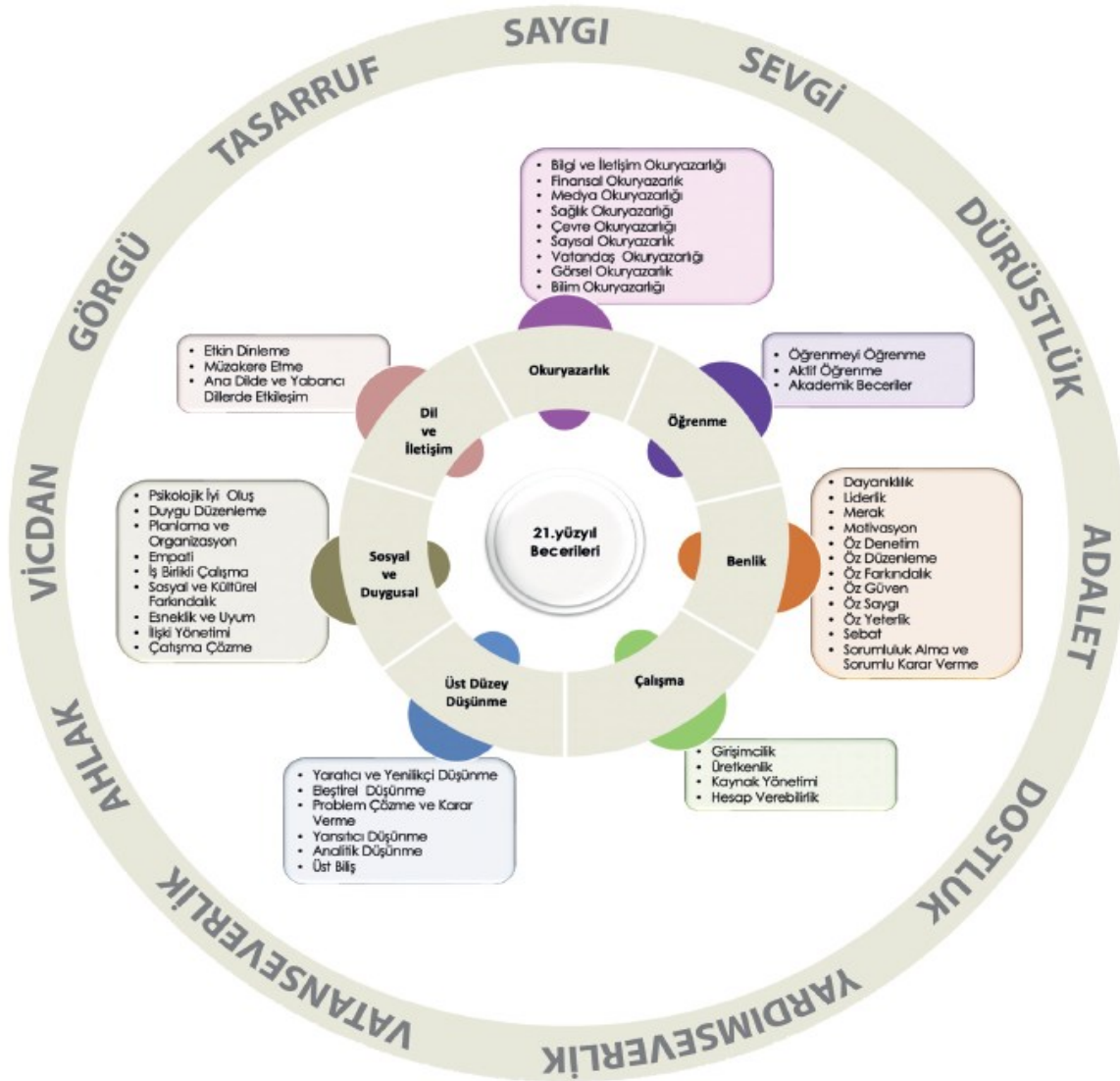
Bu çalışmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden olan belgesel tarama yoluyla toplanmıştır. Belgesel tarama, “var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaktır” (Karasar, 2006). Araştırmacı tarafından belirlenen ölçütlere göre seçilen 2 Türk, 2 çeviri çocuk edebiyatı yapıtı incelenmiş, alt amaçlara uygun olarak veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler, bilgisayar ortamında yazıya dökülmüş ve çözümlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada verilerin analizinde içerik çözümleme yöntemi kullanılmıştır. İçerik çözümleme yöntemi ise “sözel-yazılı verilere, sonradan istatistik işlemlerin uygulanabilmesine ve belirli bir kavram, görüş, durum, özellik ya da değişken hakkında önemli bilgiler edinmeye olanak sağlar. Diğer bir deyişle içerik analizi sosyal gerçeği, yani var olan durumu var olduğu şekli ile açığa çıkarmayı sağlamaktadır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001).

Araştırmanın amacına uygun olarak elde edilen verilerin kodlanması için çözümleme kategorilerinin belirlenmesi gerekir (Bilgin, 2006). Kategoriler önceden veya süreç içerisinde belirlenebilir. Bu çalışma belli bir kavramsal çerçeveyi temel aldığı için kategoriler ilgili alan yazını taranarak önceden belirlenmiştir. Bu çalışmada kullanılan kategorilerin belirlenmesinde Türel vd. (2023) tarafından hazırlanıp Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan “21. Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu”ndaki *21. Yüzyıl Beceri Modeli* temel alınmıştır. Söz konusu beceri modelinin temel dayanak noktası olarak seçilmesinde, güncel alan yazınındaki gelişmeleri yansıttığının yanı sıra 21. yüzyıl yetkinliklerine ilişkin mevcut diğer sınıflandırmalara

kıyasla daha bütüncül ve geniş kapsamlı bir bakış sunması belirleyici olmuştur. İlgili model Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. 21. Yüzyıl Beceri Modeli (Türel vd., 2023).

Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırma kapsamında, 4 çocuk romanı, araştırma amacına uygun olarak saptanan kategorilere göre incelenmiştir. Çocuk romanları, ilgili modelde yer alan 21. yüzyıl becerileri (öğrenme becerileri, benlik becerileri, çalışma becerileri, üst düzey düşünme becerileri, sosyal ve duygusal beceriler, okuryazarlık becerileri, dil ve iletişim becerileri) bağlamında çözümlenmiştir. 7 ana becerinin altında toplamda 46 alt beceri bulunmaktadır. Tüm ana ve alt becerilere yönelik elde edilen veriler sayısallaştırılarak tablolar hâlinde gösterilmiştir.

Tablo 1. Ödüllü Çocuk Romanlarındaki Sosyal ve Duygusal Becerilerin Sayısal Dağılımı

Kitap Adı	Sosyal ve Duygusal Beceriler									
	Psikolojik İyi Oluş	Duygu Düzenleme	Planlama ve Organizasyon	Empati	İş Birlikli Çalışma	Sosyal ve Kültürel Farkındalık	Esneklik ve Uyum	İlişki Yönetimi	Çatışma Çözme	
Bunun Adı Findel	11	2	12	1	9	1	8	2		
Kapiland'ın Kobayları	15	5	5	1	2	2	1		1	
Kim Takar Salatalık Kral'ı	9	4	11	7	10	2	6	3	4	
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği	17	3	10		1		5	1	1	
Toplam	52	14	38	9	22	5	20	6	6	

Tablo 1'e göre çocuk romanlarında 21. yüzyıl becerileri kapsamında ele alınan sosyal ve duygusal becerilere ilişkin örneklerin, yapıtlar arasında farklı yoğunluklarda dağılım gösterdiği saptanmıştır. İncelenen yapıtlar genelinde özellikle psikolojik iyi oluş ($f=52$) ve planlama-organizasyon becerisinin ($f=38$) en yüksek frekans değerine sahip olduğu; bu becerileri iş birlikli çalışma ($f=21$) ile esneklik ve uyum becerilerinin ($f=20$) izlediği görülmektedir. Buna karşın diğer alt becerilere ilişkin örneklerin görece daha sınırlı düzeyde temsil edildiği dikkat çekmektedir.

İncelenen *Bunun Adı Findel* adlı yapıtta planlama-organizasyon ile psikolojik iyi oluş becerilerine ilişkin bulguların ön plana çıktığı görülmektedir. Yüksek frekans değerine sahip planlama-organizasyon ($f=12$) ve psikolojik iyi oluş ($f=10$) becerileri, metinsel yapı içerisinde ana ve yardımcı karakterler aracılığıyla işlenmiştir. Yapıtta belirginleşen kişi-kişi ve kişi-toplum çatışmaları, anlatının odağını ana karakter çevresinde şekillendirmiştir. Bu süreçte ana karakterin sahip olduğu, yan karakterlerde de kısmen görülen sosyal ve duygusal beceriler çatışmaların çözümünde belirleyici olmuştur. Psikolojik iyi oluş ile planlama-organizasyon becerilerinin, olay örgüsü içerisinde birbirini destekleyen bir yapı oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Kapiland'ın Kobayları adlı yapıtta ise sosyal ve duygusal beceriler arasında psikolojik iyi oluş becerisine ilişkin örneklerin diğer alt becerilere göre daha görünür olduğu belirlenmiştir. Yapıt boyunca yaşanan kişi-kişi ve kişi-toplum çatışmalarında bu becerinin, ana karakterin çözüm üretme sürecinde işlevsel bir rol üstlendiği görülmektedir.

Kim Takar Salatalık Kral'ı adlı yapıtın, sosyal ve duygusal beceriler bakımından en fazla örneği içeren yapıt olduğu saptanmıştır. Yapıtta özellikle planlama-organizasyon ($f=11$) ve iş birlikli çalışma ($f=10$) becerilerinin diğer alt becerilere göre daha yüksek frekansa sahip olduğu görülmektedir. Yapıtta yer alan kişi-toplum çatışmaları sürecinde karakterlerin sosyal ve duygusal becerileri kullanma biçimlerinin farklılık gösterdiği dikkat çekmektedir. Bu yönüyle yapıtın, sosyal ve duygusal becerileri diğer kitaplara kıyasla hem

kurgusal yapı hem de örnek çeşitliliği açısından daha çok yönlü biçimde ele aldığı anlaşılmaktadır.

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği adlı yapıtta da psikolojik iyi oluş ($f=17$) ile planlama-organizasyon ($f=10$) becerilerinin diğer becerilere kıyasla daha belirgin biçimde işlendiği görülmektedir. Yapıt boyunca sürdürülen kişi-kişi ve kişi-toplum çatışmaları, kahramanın sahip olduğu sosyal ve duygusal beceriler doğrultusunda anlatıya yön veren temel dinamiklerden biri hâline gelmiştir.

İncelenen kitaplarda yer alan sosyal ve duygusal becerilere ait bazı ifadeler şunlardır:

Divana uzanıp, koluyla gözlerini örterek bütün bu can sıkıcı konular üzerine nasıl bir rapor vereceğini düşünmeye çalıştı. (...) Ama Nick, Nick olduğu için, birden aklına bir fikir geldi ve sırtıttı. Bu raporu sunmanın aslında eğlenceli olabileceğine karar vermişti. Özel bir nitelik kazandırabilirdi bu işe. (Psikolojik İyi Oluş), (Clements, 2021, s. 31).

Ertesi gün bütün kızlar saçlarına kâğıttan çiçekler bütün oğlanlar da gözlerine güneş gözlüğü takmış, başlarına plaj şapkası geçirmişlerdi. (Planlama ve Organizasyon), (Clements, 2021, s. 12).

Aslında çocukların saygısızlık etmek niyetinde olduklarını sanmıyorum. Yalnızca biraz eğleniyorlar; daha çok bir bakış açısı farklılığı söz konusu...''(Empati), (Clements, 2021, s. 69).

Sağ ellerini havaya kaldırarak Nick'in kaleme aldığı yemini okudular: Bugünden itibaren sonsuza kadar bir daha KALEM sözcüğünü kullanmayacağım. Onun yerine FİNDEL sözcüğünü kullanacak ve başkalarının da kullanması için elimden geleni yapacağım. Ve hepsi teker teker -Nick'in findeliyle- yeminin altına imzalarını attılar. (İş Birlikli Çalışma), (Clements, 2021, s. 47).

Henüz altı aylık, çiçeği burnunda bir öğretmen olan Bayan Deaver bayıldı buna. "Aman ne hoş!" (...) Kumları izleyen Müdür Hanım sınıfa girdiğinde, Bayan Deaver ön tarafta birkaç çocuğa Havaii dansı öğretirken, ince uzun boylu, kumral, üstü çıplak oğlanın teki de süngerden yapılmış bir voleybol topuyla, birbirine düğümlemiş altı tişörtten oluşan bir ağın üstünden servis atmak üzereydi. (Esneklik ve Uyum), (Clements, 2021, s. 12-13).

Hata yaptığımı anlayan Bayan Avery, Janet'tan özür diledi. (İlişki Yönetimi), (Clements, 2021, s. 14).

En başta, adıyla kaybediyordu bir maceranın kahramanı olmayı. Aslında adı Marjinal değildi... Asıl adı Hayri'ydi... Hep sıkılırdı yeni insanlara kendisini tanıtırken. Mehtap, "Ne kadar marjinal bir çocuksun sen!" dediğinde bütün sınıf

bir anda benimsemişti yeni tanımlamayı. (Psikolojik İyi Oluş), (Sertbarut, 2025, s. 7-8).

Kutlama için gelen konuklar dağıldıktan sonra Marjinal ve Mehtap temizlik yapmak, ortalığı toplamak için büyükbabanın yanında kalmışlardı. (İş Birlikli Çalışma), (Sertbarut, 2025, s. 198).

Liselerde bıçaklamalar, öldürmeler, sokakta kapkaçlar çoğaldı son yıllarda, ama bunlar virüsten olamaz. Sosyal bazı sorunlardan kaynaklanıyor. (Sosyal ve Kültürel Farkındalık), (Sertbarut, 2025, s. 94).

Mehtap, "Ne kadar marjinal bir çocuksun sen!" dediğinde bütün sınıf bir anda benimsemişti yeni tamlamayı. (Esneklik ve Uyum), (Sertbarut, 2025, s. 7-8).

Büyükbabası ısrarla torununa bu adın konmasını istemişti, annesi de kıramamıştı onu. Karı koca bu yüzden bir iki hafta tartışmışlar ama sonunda büyükbaba galip gelmiş ve resmî kayıtlara "Hayri" olarak yazılmıştı. (Çatışma Çözme), (Sertbarut, 2025, s. 8).

Geçen yaz Martina'ya dantel bir bikini almıştı. Babam çok kızmış, "Oldu olacak bizim kız ortalıkta çıplak dolaşsın bari!" diye söylenmişti. Büyükbabam da kikirdeyerek "Nihayet oğlum akli başında bir laf etti!" demişti. Babam buna deliler gibi sinirlenmiş, ama bizim yanımızda büyükbabamla kavga etmek istemediği için hiçbir şey söylememişti. (Duygu Düzenleme), (Nöstlinger, 2020, s. 14-15).

Büyükbabam da arkadaşı yaşlı Berger'e telefon etti ve onunla birer sabah içkisi içip, bowling oynamak için sözleşti. (Planlama ve Organizasyon), (Nöstlinger, 2020, s. 38).

O zamana Nik'e haksız davrandığımı ve onunla çok kaba konuştuğumu fark ettim. Tıpkı büyükler gibi konuştum onunla, diye geçirdim içimden. Kabalaşmanın ve kötü davranmanın ne kadar kolay olduğunu düşündüm. (Empati), (Nöstlinger, 2020, s. 38).

Özellikle de Martina, benim sınıfta kalmamam için elinden geleni yapacağını söylediği için. Beni çalıştıracakmış. Haslinger'in üstesinden geliriz dedi. (İş Birlikli Çalışma), (Nöstlinger, 2020, s. 52).

Huber Erich de Yüzme Kulübü'ndeydi ve beni alıp öğle yemeği için evine götürdü. Evde tek başınaydı. Annesiyle babası, küçük kız kardeşini de alarak, Paskalya pazartesi gezmesine gitmişler. Ancak, Erich'in onlarla birlikte gitmesi gerekmiyormuş. Onun babası benimki kadar geleneklere bağlı değil çünkü. Huber Erich'lerde her şey bizimkinden çok farklı. (Sosyal ve Kültürel Farkındalık), (Nöstlinger, 2020, s. 40).

Tartışmanın tam ortasında büyükbabam geldi ve ikisini de yatıştırdı. Annemle baba bir anlaşma yaptılar. (Çatışma Çözme), (Nöstlinger, 2020, s. 45).

Rıza Hoşgörü cebinden beyaz bir kâğıt çıkardı. (...) Evi uyarılarla dolu renkli kağıtlarla donatmıştı. İşlerin tıklarında gitmedi için yapıyordu bunu. Her yanlış bir notla düzeltmeyi görev edinmişti. (Psikolojik İyi Oluş), (Ak, 2025, s. 9).

Rıza Bey, ayda bir yemek yapma krizine girerdi. Kapısına, "AŞÇI ÇALIŞIYOR" yazılı bir kâğıt yapıştırır, mutfağı savaş alanına çevirirdi. (...) Ama yine de eşi Ayla Hanım, hiç konuşmadan, sabırlı bakışlarla onu izlerdi. (Duygu Düzenleme), (Ak, 2025, s. 10).

"Herkes Ç harfi grubuna katılmak istiyor. Son yıllardaki en başarılı proje bu! Face'te on bin kez tıklandık! Aramızda inanılmaz bir dayanışma oluştu. Şimdiye kadar birbirimize yedi bin mesaj attık! Hepsi bu sihirli Ç harfi sayesinde oldu." (İş Birlikli Çalışma), (Ak, 2025, s. 93-95).

Hikâye Sedat Bey'in hoşuna gitmişti. "Hoşgörücü soyadını çok sevdim," diye kahkahalarla güldü. (Esneklik ve Uyum), (Ak, 2025, s. 39).

Rıza Bey'de bitip tükenmek bilmeyen konuşma isteği vardı. (...) Karısı Ayla Hanım'sa suskundu. Sorulmadıkça ağzını açmazdı. (...) Ama yine de eşi Ayla Hanım, hiç konuşmadan, sabırlı bakışlarla onu izlerdi. (İlişki Yönetimi), (Ak, 2025, s. 10).

Tablo 2. Ödüllü Çocuk Romanlarındaki Dil ve İletişim Becerilerinin Sayısal Dağılımı

Kitap Adı	Dil ve İletişim Becerileri		
	Etkin Dinleme	Müzakere Etme	Ana Dilde ve Yabancı Dillerde Etkileşim
Bunun Adı Findel	3		
Kapiland'ın Kobayları	3		
Kim Takar Salatalık Kral'ı	2	2	
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği	2	1	
Toplam	10	3	

Tablo 2'ye göre çocuk romanlarında 21. yüzyıl becerileri kapsamında değerlendirilen dil ve iletişim becerilerine ilişkin örneklerin düzenli bir dağılım göstermediği dikkat çekmektedir. İncelenen yapıtlar genelinde özellikle etkin dinleme becerisinin ($f=10$) sınırlı sayıda temsil edildiği belirlenmiştir. Diğer alt becerilerden müzakere etme becerisine ise yalnızca *Kim Takar Salatalık Kral'ı* ile *Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği* adlı yapıtlarda toplam üç örnekle yer verildiği görülmektedir. Ana dilde ve yabancı dillerde etkileşim becerisine ilişkin ise incelenen yapıtlarda herhangi bir örneğe rastlanmamıştır.

İncelenen yapıtlar arasında etkin dinleme becerisinin en fazla *Bunun Adı Findel* ile *Kapiland'ın Kobayları* adlı yapıtlarda üçer örnekle işlendiği görülmektedir. *Kim Takar*

Salatalık Kral'ı ve Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği adlı yapıtlarda ise bu becerinin iki örnekle sınırlı kaldığı belirlenmiştir.

Çocuk romanlarının kurmaca yapısı ve hedef kitlesi dikkate alındığında, dil ve iletişim becerilerine ilişkin örneklerin görece sınırlı düzeyde kaldığı söylenebilir. Bununla birlikte yapıtların çocuk okura seslenmesi nedeniyle bazı becerilerin doğrudan verilmek yerine olay örgüsü içerisinde örtük biçimde sezdirildiği anlaşılmaktadır. Bu durumun hem okurun anlam kurma sürecine etkin katılımını desteklediği hem de yaş grubunun bilişsel ve gelişimsel özellikleriyle uyumlu bir anlatı yapısı oluşturduğu düşünülmektedir. Ancak 21. yüzyılın toplumsal ve iletişimsel gereksinimleri göz önünde bulundurulduğunda, çocuk edebiyatı yapıtlarında özellikle müzakere etme, etkili iletişim kurma ve farklı dillerde etkileşim gibi becerilere daha fazla yer verilmesinin, çocuk edebiyatının beceri kazandırma işlevini güçlendirebileceği değerlendirilmektedir.

İncelenen kitaplarda yer alan dil ve iletişim becerilerine ait bazı ifadeler şunlardır:

Müdür hanım konuşurken (...), babası kaşlarını çatmış, başıyla onaylayarak dinliyordu. (Etkin Dinleme), (Clements, 2021, s. 60).

Mehtap ve çevresindeki birkaç öğrenci güldü bu söze; ama Marjinal bütün dikkatiyle müdürün konuşmasının devamını bekliyordu. (Etkin Dinleme), (Sertbarut, 2025, s. 18).

Gece olup yattığımızda annemle babam tartıştılar, hem de başıra çağıra. Benim odamdan her şey duyuluyordu. Neler söylediklerini dinlemek için Martina ve Nik de benim odama geldiler. (Etkin Dinleme), (Nöstlinger, 2020, s. 44).

Gece olup yattığımızda annemle babam tartıştılar, hem de başıra çağıra. Benim odamdan her şey duyuluyordu. (...) Annem, Kumi-Ori'nin mutlaka gitmesi gerektiğini söylüyordu. Nasıl gideceği hiç umrunda değilmiş. Onu evde istemiyormuş. Babam ise koşullar ne olursa olsun Kumi-Ori'yi göndermeyeceğini, annemin de ona karşı saygılı davranmasını ve çocukları inandırması gerektiğini söylüyordu. (Müzakere Etme), (Nöstlinger, 2020, s. 44).

Dedesini o gün çok keyifliydi. Ali'nin karşısındaki koltuğa kuruldu. (...) Ali hazırlıklıydı. Dizüstü bilgisayarını açmış, hızlı hızlı not alıyordu, dedesinin anlattıklarına yetişmeye çalışıyordu. Rıza Bey'se babasının konuştuklarını şüpheyle dinliyor; arada, "Olamaz, mümkün değil! Tarihler tutmuyor!" gibi şeyler mırıldanıyordu. (Etkin Dinleme), (Ak, 2025, s. 46).

Bir sorunla karşılaşınca, genellikle ailede kriz çıkardı. (...) Babasına göre, bütün bunlar o aptal Ç harfi yüzünden başlarına gelmişti. (...) Anneye göreyse, bütün gerginliğin sorumlusu Rıza Bey'di. (...) Böylece her çözümsüzlükte diğer insanları suçlamayı kendine hak görüyordu. Rıza Bey'se anneyi suçladı: Farz edelim ki, söylediklerin doğru... Doğruları söylemen için bilgisayarın kaybolması mı gerekiyordu? (Müzakere Etme), (Ak, 2025, s. 58).

Tablo 3. Ödüllü Çocuk Romanlarındaki Öğrenme Becerilerinin Sayısal Dağılımı

Kitap Adı	Öğrenme Becerileri		
	Öğrenmeyi Öğrenme	Aktif Öğrenme	Akademik Beceri
Bunun Adı Findel	3	2	1
Kapiland'ın Kobayları		3	1
Kim Takar Salatalık Kral'ı		1	1
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği			
Toplam	3	6	3

Tablo 3'e göre çocuk romanlarında öğrenme becerilerine yönelik örneklerin sınırlı düzeyde olduğu ($f=12$) ve yapıtlarda yer alan örneklerin dengeli bir dağılım göstermediği belirlenmiştir.

Bunun Adı Findel adlı yapıtta öğrenme becerilerine ilişkin öğrenmeyi öğrenme ($f=3$), aktif öğrenme ($f=2$) ve akademik beceri ($f=1$) alt becerilerinin tümüne yer verildiği görülmektedir. Bununla birlikte, öğrenme becerilerine ilişkin tüm alt becerileri içermesine rağmen örnek sayılarının yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir. *Kapiland'ın Kobayları* ve *Kim Takar Salatalık Kral'ı* adlı yapıtlarda ise öğrenme becerilerine yönelik örneklerin daha sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir. *Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği* adlı yapıtta ise öğrenme becerilerine ilişkin herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

İncelenen yapıtlardan elde edilen veriler doğrultusunda öğrenme becerilerine ilişkin örneklerin az sayıda olması dikkat çekici bir durum olarak değerlendirilebilir. Özellikle erken çocukluk döneminden itibaren bireyin öğrenme becerilerini destekleyen yapıtlarla karşılaşmasının, ilerleyen gelişim dönemlerinde özerk öğrenme süreçlerinin gelişmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte yapıtların kurmaca yapısı göz önünde bulundurulduğunda, öğrenme becerilerinin anlatının merkezinde doğrudan yer almak yerine olay örgüsü içerisindeki ilişkiler aracılığıyla dolaylı biçimde yansıtıldığı anlaşılmaktadır.

İncelenen kitaplarda yer alan öğrenme becerilerine ait bazı ifadeler şunlardır:

Nick bilmediği bir sözcükle karşılaştığında ağabeyine, babasına ya da yakınında kim varsa, anlamını ona sorar; onlar da biliyorsa yanıtlarlardı. (Öğrenmeyi Öğrenme), (Clements, 2021, s. 21-22).

İlk önce, o haftanın otuz beş sözcüğünden kaçını bildiklerini belirleyecek bir ön test oldular. (Akademik Öğrenme), (Clements, 2021, s. 23).

Bayan Granger'in sınıfındaki o kocaman sözlük var ya? Be sözcüğü mevcut onun içinde. Aradım, buldum. (Aktif Öğrenme), (Clements, 2021, s. 62).

Benim de bir laboratuvarım var, ama biraz farklı. Sonra eliyle gözünü işaret etti. " Önce ona bakarım; rengine, akışkanlığına, tortusuna, varsa köpüğüne..." (...) "Koklarım; kokusunun keskinliğine, hafifliğine, baskınlığına, havada çabuk dağılıp dağılmadığına..." (Aktif Öğrenme), (Sertbarut, 2025, s. 97).

“Biyolojiden konu anlatacağım.” Ezgi, “Haftaya da konu anlatma sırası bana geliyor,” dedi. “Kaynak da bulamadım. Sen ne anlatacaksın?” “Genetiği değiştirilmiş organizmalar konusunu vermişti Ekrem Hoca. Sıkı bir araştırma yaptım.” (...) Mehtap gerçekten de iyi hazırlanmıştı. İnternette bu konuda ne kadar site varsa dolaşmış, arkadaşlarına ilginç gelecek ne bulduysa derleyip toplamıştı. (Akademik Beceri), (Sertbarut, 2025, s. 71-75).

Büyükbabamın takım sandığından uzun ve siori bir eğe aldım. Bununla kapıyı kanırtmaya başladım. (Fizik öğretmenim bu gibi durumlarda kaldıraç yasasından yararlandığını söylerdi.) (Akademik Beceri), (Nöstlinger, 2020, s. 94).

Tablo 4. Ödüllü Çocuk Romanlarındaki Benlik Becerilerinin Sayısal Dağılımı

Kitap Adı	Benlik Becerileri											
	Dayanıklılık	Liderlik	Merak	Motivasyon	Öz Denetim	Öz Düzenleme	Öz Farkındalık	Öz Güven	Öz Saygı	Öz Yeterlilik	Sebat	Sorumluluk Alma ve Karar Verme
Bunun Adı Findel	1	9	3	41	2	4	3				4	6
Kapiland'ın Kobayları		7		19			7	3			1	10
Kim Takar Salatalık Kral'ı			1	11		1	3				1	4
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği	1	1	5	7	1	1	8			1	3	6
Toplam	2	17	9	78	3	6	21	3		1	9	26

Tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde, çocuk romanlarında benlik becerilerinin farklı alt boyutlarda yoğunlaştığı; bazı becerilerin sınırlı örneklerle temsil edilirken bazılarının ise daha sık yer verildiği görülmektedir. Benlik becerileri arasında özellikle motivasyon ($f=78$) ile sorumluluk alma ve karar verme ($f=26$) becerilerinin en yüksek sıklıkta işlendiği dikkat çekmektedir.

Bunun Adı Findel adlı yapıtta diğer alt becerilere kıyasla en yüksek sıklığa sahip becerinin motivasyon ($f=41$) olduğu görülmektedir. Yapıtta kahramanın yaşadığı kişi-kişi ve kişi-toplum çatışmalarının çözümünde motivasyon becerisi belirleyici bir işlev üstlenmektedir. Bu beceri, olay örgüsü boyunca kahramanın temel itici gücü hâline gelirken çoğunlukla içsel motivasyon biçiminde sunulmuş; sınırlı düzeyde de olsa dışsal motivasyon öğeleriyle desteklenmiştir.

Kapiland'ın Kobayları adlı yapıtta da benlik becerileri içerisinde en fazla motivasyon ($f=21$) becerisine yer verildiği görülmektedir. Yapıtta kişi-toplum çatışmasının çözümünde motivasyon becerisi, özellikle içsel motivasyon temelinde ön plana çıkmaktadır. Kahramanın sahip olduğu bu becerinin, sorumluluk alma ve karar verme becerileriyle

desteklendiği; olay örgüsü içerisinde örtük biçimde sunulan öz güven becerisiyle ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır.

Kim Takar Salatalık Kral'ı adlı yapıtın ise diğer kitaplara kıyasla benlik becerileri bakımından daha sınırlı örnekler içerdiği görülmektedir. Yapıtta en yoğun biçimde işlenen becerinin motivasyon ($f=11$) olduğu belirlenmiştir. Aile içi ilişkiler, özgürlük arayışı ve otoriteye karşı tutumlara ilişkin örtük iletiler bulunmasına karşın öz denetim, öz düzenleme ve sebat gibi benlik becerilerinin sınırlı düzeyde işlendiği söylenebilir.

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği adlı yapıtta ise öz farkındalık ($f=8$), motivasyon ($f=7$) ve sorumluluk alma-karar verme ($f=6$) becerilerinin öne çıktığı görülmektedir. Özellikle öz farkındalık becerisinin yapıtın temel temasını destekleyen bir işlev üstlendiği; diğer becerilerin ise bu beceriyi tamamlayıcı nitelikte yapılandırıldığı anlaşılmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, incelenen çocuk romanlarında benlik becerilerinin özellikle motivasyon ile sorumluluk alma-karar verme becerileri ekseninde yoğunlaştığı saptanmıştır. Buna karşın benlik becerilerinin alt boyutlarının dengeli bir dağılım göstermediği görülmektedir. Bu durumun, yazınsal ürünlerde doğrudan ya da dolaylı biçimde sunulan iletilerin hedef yaş grubunun gelişim gereksinimlerini karşılamada sınırlı kalabildiğini gösterdiği söylenebilir. Özellikle incelenen yapıtların roman türünde olması ve hedef kitlesinin çocuklardan oluşması dikkate alındığında, benlik becerilerinin çocukların 21. yüzyılda özerk bireyler olarak yetişmelerinde önemli bir işlev üstlendiği düşünülmektedir. Bu bağlamda öz denetim, öz düzenleme, öz farkındalık, öz güven, öz saygı ve öz yeterlik gibi becerilere ilişkin örneklerin çocuk edebiyatı yapıtlarında daha fazla yer almasının; çocuğun kimlik gelişimi ve özerk benlik oluşumu açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

İncelenen kitaplarda yer alan benlik becerilerine ait bazı ifadeler şunlardır:

Nick, kasabadaki bütün çocukların gözünde bir tür kahraman hâline gelmişti... (Liderlik), (Clements, 2021, s. 78).

Öğretmenim, sınıfta bir sürü sözlüğünüz var, hele şu koskocaman... Bu kadar sözcüğü nereden bulmuşlar? Başka başka sözlüklerden mi kopyalamışlar? (Merak), (Clements, 2021, s. 25).

Nick, sözlüğü kaptığı gibi aşağı kata indi. (...) İlk Sözlükler, Sözcük Dedektifleri ve Günümüz Sözlükleri gibi başlıkları içeren üç sayfa dolusu yazı olduğunu gördü. Hiç iç açıcı değildi. Ama Nick yapmak zorundaydı; bu yüzden, divana çöküp hepsini okudu. (Öz Denetim), (Clements, 2021, s. 30-31).

Bayan Granger gülümsedi, kaşlarını kaldırarak saati gösterdi. "Nicholas, bence çocuklar bunu evde kendileri okusunlar. Şimdi-"John parmağını kaldırdı ve Bayan Granger başıyla onaylayınca, "Ama bende bu sözlük yok, Bayan Granger. Bendeki mavi." Dedi. Birkaç çocuk daha, "Bendeki de" diye atıldılar hemen. Bayan Granger sinirlendiğini belli etmemeye çalıştı. (Öz Düzenleme), (Clements, 2021, s. 36-37).

Nick (...) Dave ve Pete'le birlikte, herkesi Bayan Granger'dan findel ödünç almak için izin istemeye yolladığımız için pişmanım. Bu hoş olmadı, sanırım... (Öz Farkındalık), (Clements, 2021, s. 64).

Nick kasabadaki bütün çocukların gözünde bir tür kahraman hâline gelmişti, ama çok geçmeden, kahraman olmanın -yalnızca yerel bir kahraman bile olursa- bir bedeli olduğunu öğrendi. (Sorumluluk Alma ve Karar Verme), (Clements, 2021, s. 78).

Mehtap, o sabah ayna karşısında geceliğini çıkartmış, okul formasını giymeden önce şöyle bir bakmıştı vücuduna. Aslında bir haftadır görmek istemediği şeyleri artık kabul etmek zorundaydı. (...) Aynadaki görüntüsünden morali bozulan Mehtap, kahvaltı etmeden okula gitmeye karar verdi. (Öz Farkındalık), (Sertbarut, 2025, s. 44).

"Kendimi sizler için feda ediyorum arkadaşlar," dedi. "Eğer bana bir şey olmazsa siz de içebilirsiniz. (Öz Güven), (Sertbarut, 2025, s. 29).

Bülent Bey, öğrencilerden alınan kan örneklerinin raporlarını tek tek bir daha okuduktan sonra, laboratuvar başkanının gizli raporunu son kez okudu. Ne yapması gerektiğinden emin, telefonu kaldırdı. (...) Şimdi bu şurubu toplatma kararı çıkması için elinden geleni yapacaktı. (Sorumluluk Alma ve Karar Verme), (Sertbarut, 2025, s. 165).

"Ben yokken derslerini çok, ama gerçekten çok iyi düzeltmişsin!" dedi. (Motivasyon), (Nöstlinger, 2020, s. 134).

Babam buna deliler gibi sinirlenmişti, ama bizim yanımızda büyükbabamla kavga etmek istemediği için bir şey söylememişti. (Öz Düzenleme), (Nöstlinger, 2020, s. 15).

"Bakın, Hogelmann, beni anlıyorsunuzdur umarım." dedi. "Şu genç meslektaşım, yani bugünkü genç öğretmenler yetişirken, farklı öğretim yöntemleri filan öğreniyorlar artık. Ama eğer bir... yani şunu demek istiyorum, ben de onlar gibi ..." (Öz Farkındalık), (Nöstlinger, 2020, s. 135).

Rıza Bey, pazar sabahı yemek için geleceklerin sayısının arttığını öğrenince ne yapacağını bilemedi. Sekiz, on kişi birdenbire seksen kişiye çıkmıştı. Ama yılmadı. "Bunlar da nereden çıktı şimdi?" diye söylenmedi. Hayatının yemeğini hazırladı. (Dayanıklılık), (Öz Yeterlilik), (Ak, 2025, s. 95).

Her gün eline kâğıt kalem alarak annesinin peşinde dolanıyor, Ayla Hanım'ı soru bombardımanına tutuyordu. (Merak), (Ak, 2025, s. 15).

Yemek, neşe içinde geçti. "Yıllardır okulda bir aradayız, ama ilk defa kendi isteğimizle bir araya geldik," dediler. (Öz Farkındalık), (Ak, 2025, s. 96).

"Öğretmeni Ali'nin bitimsiz soruları karşısında yorgun düşmüştü. "Sadece sorulara cevap ver," demekten dilinde tüy bitmişti. (Sebat), (Ak, 2025, s. 15).

Küçücük bir Ç harfi Ali'nin hayatına renk katmıştı. O zamana kadar kimse ondan söz etmiyordu. Şimdi ise manşetlerdeydi. (...) Ç harfi taşımının sorumluluğu büyüktü. (Sorumluluk Alma ve Karar Verme), (Ak, 2025, s. 26-27).

Tablo 5. Ödüllü Çocuk Romanlarındaki Çalışma Becerilerinin Sayısal Dağılımı

Kitap Adı	Çalışma Becerileri			
	Girişimcilik	Üretkenlik	Kaynak Yönetimi	Hesap Verebilirlik
Bunun Adı Findel	8	2	2	1
Kapiland'ın Kobayları			2	
Kim Takar Salatalık Kral'ı			4	1
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği	1	1	2	1
Toplam	9	3	10	3

Tablo 5 incelendiğinde, çocuk romanlarında çalışma becerilerine yönelik toplam 25 örneğe yer verildiği görülmektedir. İncelenen yapıtlar arasında en fazla kaynak yönetimi ($f=10$) ve girişimcilik ($f=9$) becerilerinin işlendiği saptanmıştır.

Bunun Adı Findel adlı yapıtın, çalışma becerilerine en fazla yer veren yapıt olduğu ($f=13$) görülmektedir. Yapıtta özellikle girişimcilik ($f=8$) becerisinin yoğun biçimde işlenmesi, anlatının kurgusal yapısıyla da örtüşmektedir. Girişimcilik becerisi; kahramanın mevcut bir durumu sorgulaması, yeni bir fikir geliştirmesi ve bu fikri çevresine kabul ettirme süreci üzerinden görünür hâle gelmektedir. Yapıtta girişimcilik becerisini üretkenlik, kaynak yönetimi ve hesap verebilirlik becerileri izlemektedir. Söz konusu becerilerin, karakterlerin davranışlarıyla eş güdümlü biçimde yapılandırıldığı söylenebilir.

Kapiland'ın Kobayları adlı yapıtta ise çalışma becerileri oldukça sınırlı sayıda işlenmiştir. Yapıtta yalnızca kaynak yönetimi ($f=2$) becerisine ilişkin ifadeler rastlanmıştır.

Kim Takar Salatalık Kral'ı adlı yapıtta da çalışma becerilerine yönelik örneklerin sınırlı düzeyde kaldığı ($f=5$) dikkat çekmektedir. Bu durumun, yapıtın olay örgüsünde ele alınan tema ve çatışma yapısıyla ilişkili olduğu söylenebilir.

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği adlı yapıtın ise diğer kitaplara kıyasla çalışma becerileri ve ilgili alt beceriler açısından daha çeşitli örnekler içerdiği görülmektedir. Bulgular, çalışma becerilerinin yapıt içerisinde daha bütüncül bir yaklaşımla ele alındığını göstermektedir. Bununla birlikte tüm alt becerilere ilişkin örnekler bulunmasına karşın bu becerilerin genel olarak sınırlı düzeyde işlendiği anlaşılmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, incelenen çocuk romanlarında çalışma becerilerinin sınırlı düzeyde işlendiği anlaşılmaktadır. Özellikle bireyin kariyer planlama süreci, iş yaşamında yer edinmesi ve bu konumu sürdürebilmesine yönelik becerilerin yeterince örneklendirilmediği dikkat çekmektedir. Bu nedenle çalışma becerilerine ilişkin iletilerin, çocuk edebiyatı yapıtlarında doğrudan ya da dolaylı biçimde daha güçlü şekilde yapılandırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

İncelenen kitaplarda yer alan çalışma becerilerine ait bazı ifadeler şunlardır:

Bud Lawrence bu yeni sözcükle ilgili yazıyı okur okumaz, avukatından findel sözcüğünün marka olarak ticari kullanım haklarını satın almasını istedi. Dört gün içinde de üstlerinde findel sözcüğü basılı, ucuz plastik tükenmez kalemler satan küçük bir şirket kurdu. (Girişimcilik), (Clements, 2021, s. 79-80).

New Hampshire'daki hangi çocuk şubat ortasında azıcık yaz havasına hayır diyebilir ki? İşte, Nick de önce herkesten kahverengi ve yeşil kartonlardan küçük palmyeler yapıp her sıranın köşesine yapıştırmalarını istedi. (Üretkenlik), (Clements, 2021, s. 12).

Nick'in adına bir hesap açtırdı. Banka müdürü, Bay Lawrence'ın bundan sonra yatıracağı paraların otomatik olarak bu hesaba geçmesini sağlayabileceğini belirtti. (Kaynak Yönetimi), (Clements, 2021, s. 91).

Bütün ülke o sözcüğü şu küçük çocuğun yarattığını biliyor ve eğer sen onun babasıyla bir anlaşma yapmazsan, elinde hiçbir şey kalmaz. Hatta yüklü bir tazminat davası da işin cabası olur. Sözcük o çocuğa ait." (Hesap Verebilirlik), (Clements, 2021, s. 76).

Türkiye'nin kendi tekstil ürünleri de vardı, ama Kapiland o kadar ucuza veriyordu ki karşılaştırıldığında neredeyse yarı fiyatına geliyordu oradan alınanlar. (...) Daha ucuz olduğu için anne babalar, çocuklarına Kapiland etiketli bu büyük beden giysilerden almaya başladılar. (Kaynak Yönetimi), (Sertbarut, 2025, s. 43).

"Titus Schestak'a önümüzdeki haftadan itibaren matematik dersi vereceksin. Bu işten kazanacağın parayı da bir banka hesabına yatıracaksın." (Kaynak Yönetimi), (Nöstlinger, 2020, s. 88).

Aklına harika bir fikir geldi: İnternet ortamında, "Ç Harfi Kardeşliği" başlığında bir grup kurmak!" (Girişimcilik), (Ak, 2025, s. 29).

Rıza Bey, "Olamaz!" dedi. (...) "Anlıyorum," dedi nüfus müdürü. "Bu Ç harfinin hatalı yazıldığı ortada." "O zaman lütfen doğrusunu yazınız." (...) "Bu o kadar kolay değil," diye fısıldadı. "Mahkemeye başvurmanız ve gün almanız gerekecek. Her şeyin bir kuralı var." (Hesap Verilebilirlik), (Ak, 2025, s. 22).

Tablo 6. Ödüllü Çocuk Romanlarındaki Üst Düzey Düşünme Becerilerinin Sayısal Dağılımı

Kitap Adı	Üst Düzey Düşünme Becerileri					
	Yaratıcı ve Yenilikçi Düşünme	Eleştirel Düşünme	Problem Çözme ve Karar Verme	Yansıtıcı Düşünme	Analitik Düşünme	Üst Biliş
Bunun Adı Findel	14	1	8		4	
Kapiland'ın Kobayları	4	22	6	2	5	2
Kim Takar Salatalık Kral'ı	1	5	9		1	
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği	9	4	7	1		
Toplam	27	32	30	3	10	2

Tablo 6 incelendiğinde, çocuk romanlarında üst düzey düşünme becerilerine ilişkin örneklerin belirli beceri alanlarında yoğunlaştığı; bazı becerilerin ise sınırlı düzeyde temsil edildiği görülmektedir. Üst düzey düşünme becerileri kapsamında en sık işlenen becerilerin eleştirel düşünme ($f=32$) ile problem çözme ve karar verme ($f=30$) olduğu belirlenmiştir. Buna karşın yansıtıcı düşünme ($f=3$) ve üst biliş ($f=2$) becerilerinin oldukça sınırlı düzeyde işlendiği dikkat çekmektedir.

Bunun Adı Findel adlı yapıtta üst düzey düşünme becerileri içerisinde özellikle yaratıcı ve yenilikçi düşünme becerisinin yalnızca doğrudan örneklerle değil, dolaylı anlatımlarla da desteklendiği görülmektedir. Bunun yanında kahraman üzerinden yapılandırılan problem çözme ve karar verme becerileri de hem somut örnekler hem de anlatı içerisindeki örtük iletiler aracılığıyla işlenmektedir. Bu yönüyle yapıtın; konu, olay örgüsü ve beceri kazanımı bakımından bütüncül bir yapı sergilediği söylenebilir.

Kapiland'ın Kobayları adlı yapıtta üst düzey düşünme becerilerinden eleştirel düşünme ($f=22$) becerisinin daha sık işlendiği görülmektedir. Bu becerinin, yapıtın olay örgüsü içerisinde ön plana çıktığı; problem çözme ve karar verme ($f=6$) ile analitik düşünme ($f=5$) becerileriyle birlikte yapılandırıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca yapıtın, üst düzey düşünme becerilerine ilişkin tüm alt becerilere yer vermesi bakımından dikkat çektiği söylenebilir.

Kim Takar Salatalık Kral'ı adlı yapıtın, incelenen diğer kitaplara kıyasla üst düzey düşünme becerilerine ilişkin en az sayıda doğrudan örnek içeren yapıt olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, yapıt boyunca eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin dolaylı anlatımlar aracılığıyla eş güdümlü biçimde işlendiğini söylemek mümkündür.

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği adlı yapıtta ise üst düzey düşünme becerilerinden en fazla yaratıcı ve yenilikçi düşünme ($f=9$) ile problem çözme ve karar verme ($f=7$) becerilerine yer verildiği görülmektedir. Yapıtta ayrıca yansıtıcı düşünme becerisinin, kahramanın kendi düşünce ve davranışlarını sorgulayıp bunlardan çıkarımda bulunması aracılığıyla dolaylı biçimde işlendiği söylenebilir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda incelenen çocuk romanlarında üst düzey düşünme becerilerinin sayısal açıdan dengeli bir dağılım göstermediği ancak bu becerilerin yapıtların kurmaca yapısı içerisinde anlamlı ve bütünlüklü bir çerçevede işlendiği söylenebilir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, yapıtlarda yer alan örneklerin çocuk okurun üst düzey düşünme becerilerini desteklemede işlevsel bir rol üstlendiği düşünülmektedir.

İncelenen kitaplarda yer alan üst düzey düşünme becerilerine ait bazı ifadeler şunlardır:

Divana uzanıp, koluyla gözlerini örterek bütün bu can sıkıcı konular üzerine nasıl bir rapor vereceğini düşünmeye çalıştı. Üç dakikayı dolduracak malzeme çıkarabilse şanslı sayılırdı. Ama Nick, Nick olduğu için, birden aklına bir fikir geldi ve sırttı. Bu raporu sunmanın aslında eğlenceli olabileceğine karar vermişti. Özel bir nitelik kazandırabilirdi bu işe. (Yaratıcı ve Yenilikçi Düşünme), (Clements, 2021, s. 31).

Nick bilmediği bir sözcükle karşılaştığında ağabeyine, babasına ya da yakınında kim varsa, anlamını ona sorar; onlar da biliyorsa yanıtlarlardı. (Problem Çözme ve Karar Verme), (Clements, 2021, s. 21-22)

Bud Lawrence bu yeni sözcükle ilgili yazıyı okur okumaz, avukatından findel sözcüğünün marka olarak ticari kullanım haklarını satın almasını istedi. Dört gün içinde de üstlerinde findel sözcüğü basılı, ucuz plastik tükenmez kalemler satan küçük bir şirket kuruverdi. İlk hafta üç bin findel sattı. Satışlar o kadar hızlı gidiyordu ki, Westfield'da dükkanların elindeki findeller anında tükendi. Derken, çocukların findel talebi başladığı gibi hızla kesiliverdi. Satışlar duruldu ve Bud Lawrence başka projeler düşünmeye koyuldu. (Analitik Düşünme), (Clements, 2021, s. 79-80).

Hayır hayır, benim müthiş bir planım var. İlacın içeriğinde ne olduğunu bilesek de bilmesek de yapacağımız iş için bir önemi yok. Biz şurubun içeriğini değiştireceğiz. (Yaratıcı ve Yenilikçi Düşünme), (Sertbarut, 2025, s. 107).

Mehtap da aynı şeyleri düşünüyor olmalıydı ki Marjinal' e döndü. "Elimizdeki kitaplara, 'Uçuk kaçık şeyler okuyorsunuz', diye kızan bu ürüne bak! Son kurgunun en alası burnumuzun dibinde başlamış, daha yeni haberimiz oluyor. Düşünebiliyor musun Marji, beynimizi küçücük ama akıllı virüsler ele geçirip bize istediğini yaptırabilecekmiş! Sen inanıyor musun buna?" (Eleştirel Düşünme), (Sertbarut, 2025, s. 21).

Evdeki iştah okulda da sürüyordu. Uzun kuyruklar oluşuyordu kantin önlerinde. (...) Okul idaresi satışı hızlandırabilmek için bir işçi daha aldı kantine. Ayrıca sıkıntıyla sıranın kendisine gelmesini bekleyen öğrencileri bu durumdan kurtarmak için kantin duvarına yeni pencere açıldı. (Problem Çözme ve Karar Verme), (Sertbarut, 2025, s. 35).

"Aaa, demek Marjinal sendin. Öğrenciler arasında duyardım arada bir, tamam bundan sonra ben de Marjinal diyeceğim. Adları karıştırdığımı biliyorsun, bu da benim hastalığım; ama Marjinal adını sanırım başka adla karıştırmam." (Yansıtıcı Düşünme), (Sertbarut, 2025, s. 119).

Büyük delikteki beşliden biri, "Vatandaşlar, kendimizi nasıl savunabiliriz?" diye sordu. Birisi, "Yüzme öğrenebilir miyiz acaba?" diye sordu. Öbürü, "Belki kayık yapabiliriz!" dedi. Biri de "Acaba kilerin kapısını sınıksız yapıştırılmaz mı?" dedi. Ancak, tüm bunların boşu boşuna olacağı sonucuna vardılar. (Analitik Düşünme), (Sertbarut, 2025, s. 121).

"Bak Marjinal, ben bu anti-row şurubundan kuşkulanyorum, son zamanlarda çocukların, gençlerin neredeyse tamamı hızla kilo almış durumda. Bugün seni görünce kilo fazlan olmaması dikkatimi çekti. Acaba anti-rowdan boşuna mı kuşkulanyorum diye düşündüm." (Üst Biliş), (Sertbarut, 2025, s. 199).

Niki şaşkın değildi. Ama o hiçbir şeyi yadırgamaz zaten. Yatağının altında altı aslan, bir fil ve on tane de cücenin yaşadığını söyler durur. (Yaratıcı ve Yenilikçi Düşünme), (Nöstlinger, 2020, s. 19).

Adil olmak gerekirse, Alex konusunda tamamen yanlış düşünüyorum olmasına karşın, suçu tümüyle babama yüklemem gerekir. (Eleştirel Düşünme), (Nöstlinger, 2020, s. 85).

Her problemde yalnızca küçük birer yanlışım olmasına karşın, Haslinger bana iki vermişti. Altına, "Babası imzalayacak," diye not düşmüş ve onun da altına üç tane ünlem koymuştu. Ancak matematikten aldığım ikiyi babama kesinlikle gösteremezdim. (...) Huber Erich, babamın imzasını taklit etmeyi önerdi bana. Çok kolay olacağını söyledi. (Problem Çözme ve Karar Verme), (Nöstlinger, 2020, s. 48-49).

Aklına harika bir fikir geldi: İnternet ortamında, "Ç Harfi Kardeşliği" başlığında bir grup kurmak! (Yaratıcı ve Yenilikçi Düşünme), (Ak, 2025, s. 29).

"Aman çok iyi yaptık!" dedi. "Birbirimizle iletişim kurmaktan, konuşmaya vakit bulamıyorduk! Grubumuzun yerine, birbirimizin ellinci yaşını kutlarız!" (Eleştirel Düşünme), (Ak, 2025, s. 102).

"Ali Hoşgörüş olmak güzeldi," dedi. (...) "İlk başta işler yolundaydı. Ama şimdi istemediğim bir noktadayım. Ben artık Bay Ç'yim. Herkes bana böyle sesleniyor. İsmimin iki kelime olması beni çok gururlandırmıştı. Ama sonunda düştüğüm duruma bakın! İsmim tek kelime bile değil. Sadece tek harfli! Ç! Bütün harflerimi kaybettim!" (Yansıtıcı Düşünme), (Ak, 2025, s. 98).

Tablo 7. Ödüllü Çocuk Romanlarındaki Okuryazarlık Becerilerinin Sayısal Dağılımı

Kitap Adı	Okuryazarlık Becerileri									
	Bilgi ve İletişim Okuryazarlığı	Finansal Okuryazarlık	Medya Okuryazarlığı	Sağlık Okuryazarlığı	Çevre Okuryazarlığı	Sayısal Okuryazarlık	Vatandaşlık Okuryazarlığı	Görsel Okuryazarlık	Bilim Okuryazarlığı	
Bunun Adı Findel		3	2							
Kapiland'ın Kobayları	3	2		6			2		1	
Kim Takar Salatalık Kral'ı		2								
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği	4	2			1					
Toplam	7	9	2	6	1		2		1	

Tablo 7'ye göre incelenen çocuk romanlarında okuryazarlık becerilerine yönelik örneklerin sınırlı ve seçici bir dağılım sergilediği görülmektedir. Yapıtlarda en sık rastlanan beceriler sırasıyla finansal okuryazarlık ($f=9$), bilgi ve iletişim okuryazarlığı ($f=7$) ve sağlık okuryazarlığıdır ($f=6$).

29

Bunun Adı Findel adlı yapıtta okuryazarlık becerilerine ilişkin örneklerin sınırlı olduğu görülmektedir. Yapıt, özellikle ele aldığı konu ve temalar bağlamında değerlendirildiğinde doğrudan örneklere yer vermemesi olağan bir durum olarak görülebilir. Olay örgüsü boyunca dolaylı anlatımlarla medya okuryazarlığı ve finansal okuryazarlık becerilerinin desteklendiği söylenebilir.

Kapiland'ın Kobayları adlı yapıtta, okuryazarlık becerileri kapsamında özellikle sağlık okuryazarlığı ($f=6$) ile bilgi ve iletişim okuryazarlığı ($f=3$) ön plana çıkmaktadır. İncelenen yapıtlar arasında ilgili becerilere yönelik en fazla örneği ($f=14$) bu yapıt içermektedir. Yapıtta, sağlık okuryazarlığı becerisi yalnızca doğrudan örneklerle değil, dolaylı anlatımlarla da desteklenmektedir. Yazarın bu beceriyi bilgi ve iletişim okuryazarlığı ile eş güdümlü biçimde anlatının yapısı içine yerleştirdiği görülmektedir. Ayrıca kahramanların sergilediği özerk kişilik özellikleri ve davranışları da saptanan becerilerin desteklenmesine katkı sağlamaktadır.

Kim Takar Salatalık Kral'ı adlı yapıtta okuryazarlık becerilerine oldukça sınırlı düzeyde yer verildiği saptanmıştır. Yapıtın, olay örgüsü boyunca incelenen diğer kitaplara kıyasla okuryazarlık becerisine ilişkin en az örneği içerdiği ($f=2$) saptanmıştır. Yapıtın anlatısal yapısı ve teması dikkate alındığında, finansal okuryazarlığa ($f=2$) yönelik bulguların ise kahramandan ziyade yan karakterler özelinde ele alındığı belirlenmiştir.

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği adlı yapıtta okuryazarlık becerisine ait toplam ($f=7$) adet örneğe rastlanmıştır. Yapıtta en çok örneği saptanan bilgi ve iletişim okuryazarlığı becerisi, kahraman ve yan karakterlerle anlatıda işlenmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, yapıtların çocuk okurun okuryazarlık becerilerini destekleme açısından yeterli ve dengeli örnekler sunmadığı söylenebilir. Yapıtlarda yer alan sınırlı sayıdaki beceri örneklerinin, çocuğun okuryazarlık becerilerini geliştirmede yetersiz kaldığı; özellikle 21. yüzyılın gerektirdiği bilgiyi anlama, sorgulama, yorumlama ve farklı bağlamlarda kullanabilme gibi çok boyutlu becerilerin kazanılmasını güçleştirdiği ifade edilebilir.

İncelenen kitaplarda yer alan okuryazarlık becerilerine ait bazı ifadeler şunlardır:

Perşembe sabahı Westfield Gazetesi, kasabadaki toplam 12 bin 297 ev ve ofisin posta kutusunda idi. Lincoln İlkokulu'nun hikâyesi baş sayfadaki ilk haberdirdi. Ya başlığı neydi? Bir beşinci sınıf öğrencimiz "Buna da yer açın, Bay Webster," diyor. Sıkı bir yazıydı. Judy Morgan hikâye falan uydurmamıştı Yazdıklarının her satırı tamamen doğrudu. (Medya Okuryazarlığı), (Clements, 2021, s. 75).

Bud Lawrence bu yeni sözcükle ilgili yazıyı okur okumaz, avukatından findel sözcüğünün marka olarak ticari kullanım haklarını satın almasını istedi. Dört gün içinde de üstlerinde findel sözcüğü basılı, ucuz plastik tükenmez kalemler satan küçük bir şirket kurdu. İlk hafta üç bin findel sattı. Satışlar o kadar hızlı gidiyordu ki, Westfield'da dükkanların elindeki findeller anında tükendi. Derken, çocukların findel talebi başladığı gibi hızla kesiliverdi. Satışlar duruldu ve Bud Lawrence başka projeler düşünmeye koyuldu. (Finansal Okuryazarlık), (Clements, 2021, s. 79-80).

"Ne yaptınız Sevdâ Hanım? Umarım postalamadınız bir yere! Hemen yok edin o mektubu, hemen!" Güldü Sevdâ Hanım. "Siz çağın gerisinde kalmışsınız Ekrem Bey, elektronik postayla yolladım bile." (Bilgi ve İletişim Okuryazarlığı), (Sertbarut, 2025, s. 105).

Türkiye'nin kendi tekstil ürünleri de vardı, ama Kapiland o kadar ucuza veriyordu ki karşılaştırıldığında neredeyse yarı fiyatına geliyordu oradan alınanlar. (...) Daha ucuz olduğu için anne babalar, çocuklarına Kapiland etiketli bu büyük beden giysilerden almaya başladılar. (Finansal Okuryazarlık), (Sertbarut, 2025, s. 43).

Dudaklarından tane tane şu cümle döküldü: "Bu gıdaların elde edildiği bitkiler GDO tekniğine uygun olarak yetiştirilmiştir." (...) "Senin GDO hakkında bir bilgin var mı?" dedi karısına. "Yok, ama kötü bir şey değil herhalde. Oraya yazdıklarına göre..." (Sağlık Okuryazarlığı), (Sertbarut, 2025, s. 68-69).

"Acaba biz de bu sokakta anti-rowa karşı bir gösteri mi yapsak dedi Mehtap." (Vatandaşlık Okuryazarlığı), (Sertbarut, 2025, s. 86).

Bu söylediğinizi istatistik verileri olarak kabul etmemi beklemiyorsunuz herhalde. Yalnızca sınırlı bir gözlem sonucu bu tezi savunmanız basit bir yaklaşım bence. (Bilim Okuryazarlığı), (Sertbarut, 2025, s. 63).

“Arkadaşınız Ali’yi niye kutladığımı merak ettiniz, değil mi? Onu, dün bana gönderdiği ödev için kutladım. Ödevi gönderme yöntemi, eğitim sistemimize biraz aykırı olsa da... (...) Ali Hoşgörüş, ödevini Facebook’tan göndermiş.” (Bilgi ve İletişim Okuryazarlığı), (Ak, 2025, s. 63).

Amcası güldü; “Giyileri yeni almış gibi göstermenin tek bir yolu vardır,” dedi. “Nedir?” Hep yenisini almak.” (...) “Ama bu savurganlık değil mi?” (Finansal Okuryazarlık), (Ak, 2025, s. 38).

Ali’nin aklına birden, babasının kâğıda yazdığı sözlerden biri geldi: AŞIRI ENEJİ TÜKETİMİ KÜRESEL ISINMAYA YOL AÇAR. LAMBALARI KAPAT! (Çevre Okuryazarlığı), (Ak, 2025, s. 38).

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada çocuk edebiyatı yapıtları, 21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenme becerileri, benlik becerileri, çalışma becerileri, üst düzey düşünme becerileri, sosyal ve duygusal beceriler, okuryazarlık becerileri ile dil ve iletişim becerileri açısından incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, incelenen çocuk romanlarının söz konusu becerileri farklı yoğunluk ve biçimlerde içerdiğini göstermektedir. Yapıtların bazı beceri alanlarında güçlü örnekler sunduğu görülürken bazı becerilerin ise sınırlı ve düzensiz biçimde temsil edildiği belirlenmiştir. Bu durum, çocuk edebiyatı yapıtlarının 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında önemli bir işleve sahip olduğunu ancak bu işlevin her beceri alanında aynı düzeyde gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır.

21. yüzyıl insanı, zihinsel yapıdaki değişim ve dönüşümlerle birlikte bilgiye ulaşma, bilgiyi anlamlandırma ve özellikle bu bilgiyi etkin biçimde kullanabilme becerileri açısından farklılaşmaktadır. Bu doğrultuda pek çok kurum ve kuruluş tarafından ele alınan 21. yüzyıl becerileri, geleceğin toplumunu oluşturacak çocuklara kazandırılması gereken temel beceriler arasında görülmüş ve çeşitli araştırmalara konu olmuştur (Ahat, 2023; Atış Akyol ve İşler, 2023; Aydın Gönül ve Dilidüzgün, 2022; Bayraktar, 2023; Çam Türkan, 2025; Greenberg, 2014; Ow vd., 2023; Yağbasan ve Durualp, 2025). İlgili araştırmalar, çocuk edebiyatı yapıtlarının 21. yüzyıl becerilerinin çocuklara kazandırılmasında önemli ve işlevsel bir role sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında öğrenme becerilerine ilişkin sonuçlar değerlendirildiğinde, çocuk romanlarında merak etme, araştırma, keşfetme ve öğrenmeye yönelik motivasyon oluşturma gibi unsurların yoğunlukla olay örgüsü ve karakter deneyimleri üzerinden aktarıldığı görülmektedir. Bununla birlikte öğrenme becerilerinin bazı yapıtlarda yalnızca dolaylı iletiler aracılığıyla yer aldığı, sistemli ve bütüncül bir yapı sergilemediği anlaşılmaktadır. Oysa dijital dönüşüm çağında bireyin bilgiye ulaşma, bilgiyi değerlendirme ve yaşam boyu öğrenme alışkanlığı geliştirme becerileri büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle çocuk edebiyatı yapıtlarının öğrenme becerilerini daha görünür ve işlevsel biçimde desteklemesi gerektiği düşünülmektedir.

Benlik becerilerine yönelik sonuçlar, yapıtlarda özellikle özerk benlik gelişimi, öz farkındalık, öz denetim ve bireysel karar verme gibi becerilerin öne çıktığını göstermektedir. Ancak alt becerilerin yapıtlarda dengeli biçimde dağılmadığı belirlenmiştir. Özellikle çocukların demokratik toplum yapısı içerisinde düşünen, sorgulayan ve bağımsız karar verebilen bireyler olarak yetişmeleri açısından benlik becerileri önemli bir yere sahiptir. Buna karşın bazı yapıtlarda edilgen karakter yapılarının baskın olması ya da bireysel farkındalığın yeterince desteklenmemesi dikkat çekmektedir. Bu durum, çocuk edebiyatı ürünlerinde özerk benlikli birey gelişimini destekleyen anlatıların artırılması gerektiğini göstermektedir.

Çalışma becerilerine ilişkin sonuçlar, incelenen yapıtlarda planlama, sorumluluk alma, iş birliği yapma ve üretkenlik gibi becerilerin sınırlı düzeyde ele alındığını ortaya koymaktadır. Özellikle bireyin kariyer planlaması, iş yaşamına hazırlığı ve çalışma disiplinine yönelik örneklerin yeterince geliştirilmediği görülmektedir. Oysa 21. yüzyıl dünyasında bireyin yalnızca akademik başarıya değil, üretkenlik, sorumluluk ve ekip çalışması gibi becerilere de sahip olması beklenmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde çocuk romanlarının çalışma becerilerini destekleme bakımından daha işlevsel içeriklere yönelmesi gerektiği söylenebilir.

Araştırmada üst düzey düşünme becerilerine ilişkin bulgular dikkat çekici sonuçlar ortaya koymaktadır. Özellikle yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme ve eleştirel düşünme becerilerinin bazı yapıtlarda yoğun biçimde işlendiği görülmektedir. Bu becerilerin yalnızca doğrudan iletilerle değil, olay örgüsü, çatışmalar ve karakterlerin yaşadığı deneyimler aracılığıyla da desteklendiği belirlenmiştir. Özellikle çocuk okurun düşünsel süreçlerini harekete geçiren, sorgulamaya yönelten ve değişik çözüm yolları geliştirmesini sağlayan anlatılar, çocuk edebiyatının eğitsel işlevini güçlendirmektedir. Bununla birlikte bazı yapıtlarda üst düzey düşünme becerilerine ilişkin örneklerin sınırlı kalması, yapıtlar arasında belirgin bir farklılaşmanın olduğunu göstermektedir.

Sosyal ve duygusal becerilere ilişkin sonuçlar değerlendirildiğinde, empati kurma, dayanışma, arkadaşlık ilişkileri geliştirme, duyguları tanıma ve yönetme gibi becerilerin çocuk romanlarında önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Çocuk edebiyatının doğası gereği insan ilişkilerini merkeze alan bir yapıya sahip olması, bu becerilerin anlatılarda daha görünür olmasını sağlamaktadır. Özellikle kahramanların yaşadığı çatışmalar ve sosyal ilişkiler üzerinden çocuk okura toplumsal duyarlık kazandırıldığı söylenebilir. Ancak bazı yapıtlarda duygusal süreçlerin yüzeysel bırakılması, sosyal ve duygusal becerilerin derinlemesine işlenmesini sınırlandırmaktadır.

Okuryazarlık becerilerine yönelik sonuçlar ise incelenen yapıtların genel olarak yetersiz bir görünüm sergilediğini ortaya koymaktadır. Bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, sağlık okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık gibi becerilere ilişkin örneklerin sınırlı sayıda olduğu belirlenmiştir. Özellikle günümüz dijital çağında bireyin bilgiyi analiz edebilmesi, sorgulayabilmesi ve güvenilir bilgiye ulaşabilmesi temel bir gereklilik hâline gelmiştir. Buna rağmen çocuk romanlarında okuryazarlık becerilerinin çoğu zaman dolaylı biçimde yer aldığı ve yeterince yapılandırılmadığı görülmektedir. Bu durum, çocuk

edebiyatı yapıtlarının çağın gerektirdiği çok katmanlı okuryazarlık anlayışını destekleme bakımından geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Dil ve iletişim becerilerine ilişkin sonuçlar ise çocuk romanlarının en güçlü yönlerinden birinin iletişimsel süreçler olduğunu ortaya koymaktadır. Yapıtlarda karakterler arası konuşmalar, duygu ve düşüncelerin ifade edilmesi, iletişim çatışmalarının çözülmesi ve etkili dil kullanımı gibi öğelerin sıkça yer aldığı görülmektedir. Özellikle çocuk okurun söz varlığını geliştirme, kendini ifade etme ve iletişim kurma becerilerini destekleme açısından çocuk edebiyatı önemli bir işleve sahiptir. Ancak bazı yapıtlarda iletişim süreçlerinin tek yönlü ilerlemesi ve çocuk karakterlerin kendilerini ifade etme fırsatlarının sınırlı olması dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak çocuk edebiyatı yapıtlarının 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında önemli bir araç olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte yapıtlarda yer alan becerilerin dağılımı dengeli değildir ve bazı beceri alanları yeterince temsil edilmemektedir. Özellikle okuryazarlık, çalışma ve benlik becerilerine yönelik örneklerin artırılması; buna karşılık üst düzey düşünme, sosyal-duygusal beceriler ile dil ve iletişim becerilerinin daha sistemli biçimde yapılandırılması gerektiği düşünülmektedir. Çocuk edebiyatı yapıtlarının çocukları çağın gerektirdiği becerilerle donatan sanatsal araçlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, yazarların ve eğitimcilerin 21. yüzyıl becerilerini merkeze alan daha nitelikli yapıtların üretimine yönelmeleri önem taşımaktadır.

Öneriler

33

Çocuk edebiyatı yapıtlarının 21. yüzyıl becerileri üzerindeki etkisini ortaya koyan çalışmalar; farklı yaş grupları, türler ve kültürel bağlamlar doğrultusunda genişletilmelidir. Özellikle dijital çocuk edebiyatı ürünleri üzerine yapılacak araştırmalar alan yazınına katkı sağlayacaktır

Kaynaklar

- Aggarwal, A. (2021). Global framework on core skills for life and work in the 21st century. ILO. Geneva.
- Ahat, O. (2023). 21. yüzyıl becerilerinin çocuk kitaplarındaki varlığı üzerine bir araştırma: "Uzaya Giden Tren" kitap örneği. RumeliDE Dil Dergisi, Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 37, 177-195. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1406048>
- Akbaş, E. ve Topçuoğlu, R. A. (2009). Modern çocukluk paradigmasının oluşumu-eleştirel bir değerlendirme. Toplum ve Sosyal Hizmet, 20(1), 95-104. <https://izlik.org/JA64JM94TZ>
- Ananiadou, K., & Claro, M. (2009). 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries. Working Papers, 41, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/19939019>
- Aslan, C. (2013). Duyarlık ve düşünceyi geliştirmede çocuk/gençlik edebiyatı. Çoluk Çocuk Anne Baba Eğitimci Dergisi, 102, 29-32.
- Aslan, C. (2014). Türkiye’de çocuk ve gençlik edebiyatında duyarlı konuların (Sensitive Issues) ele alınışı üzerine eleştirel bir yaklaşım. Eleştirel Pedagoji, 6(32), 51-56.

- Atış Akyol, N. ve İşler, N. (2023). Erken çocukluk eğitiminde 365 gün öykü kitaplarının 21. Yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. XVI. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı içinde (136-144). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Aydın Gönül, D. ve Dilidüzgün, S. (2022). Çocuk Edebiyatında 4C Becerileriyle İlgili Yapılan Çalışmalara Yönelik Bir Meta-Sentez Çalışması. Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 1-16. <https://izlik.org/IA57LG66BG>
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 231-274. <https://izlik.org/IA98FN96XR>
- Baymur, F. ve Demiray, K. (1961). Çocuk edebiyatı antolojisi. Millî Eğitim Basımevi.
- Bayraktar, P. (2023). 21. yüzyıl becerilerinin çocuk edebiyatı eserlerine yansımaları: Miyase Sertbarut örneği (Tez No. 841182) [Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bilgin, N. (2006). Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar. Siyasal Kitabevi.
- BM (Birleşmiş Milletler), (1989). Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi. http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismilletler.pdf (Erişim Tarihi: 14.02.2026).
- Cain, M. A. (2015). Children's books for building character and empathy. Journal of Invitational Theory and Practice, 21, 68-94. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1163013.pdf>
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21. yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 7(4), 3112-3134. <https://doi.org/10.15869/itobiad.494286>
- Care, E., Griffin, P., & McGaw, B. (2012). Assessment and teaching of 21st century skills (pp. 17-66). Springer.
- Carroll, N. (2004). Art and human nature. The journal of aesthetics and art criticism, 62(2), 95-107.
- Chen, D. (2019). Toward an understanding for assessing 21st-century skills: Based on literature and national assessment practice. Annual Meeting of National Council on Educational Measurement, 4(8), 1-24.
- Çam Türkan, Ç. (2025). 21. yüzyıl becerilerinin çocuk kitaplarına yansımaları. İbrahim Halil Y. (Ed.) 21. yüzyılda Türkçe öğretimi: Kuramdan uygulamaya yeni yönelimler içinde (195-219).
- Çer, E. (2014). Edebiyatta çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik ilkelerinin incelenmesi (Tez No. 381782) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Deniz, K. Z. ve Kürşad, M. Ş. (2023). Üst düzey düşünme ve 21. yy. becerilerinin ölçülmesi. Nobel Yayıncılık.
- Dilidüzgün, S. (1996). Çağdaş Çocuk Yazını – Yazın Eğitime Atılan İlk Adım. Yapı Kredi Yayınları.
- Elkind, D. (2001). "Değişen Dünyada Çocuk Yetiştirme ve Eğitim". Dünyada ve Türkiye'de Değişen Çocukluk. 3. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildiri Kitabı içinde (15-25). Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi.

- Greenberg, J. (2014). Teaching Children to Think: Meeting the Demands of the 21st Century. <http://www.hanen.org/Helpful-Info/Articles/Teaching-Children-to-Think--Meeting-the-demands-of.aspx>. (Erişim Tarihi: 03.03.2026).
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. Handbook of qualitative research, 2(105), 163-194.
- Hamarat, E., (2019). 21. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları. SETA. 272.
- Hunt, P. (1991). Criticism, theory and children's literature. Oxford: Basi Blackwell.
- Jerald, D. C. R. (2009). Defining a 21st century education. Center for Public Education.
- Karasar, N. (2006). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayıncılık.
- Klenke, K. (2016). Qualitative research in the study of leadership. Emerald Group Publishing Limited.
- Köprülü, M. F. (2003). Türk Edebiyatı Tarihi. Akçağ Yayınları.
- Kümmerling-Meibauer, B. (2012). Kinder- und Jugendliteratur: Eine Einführung. Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Lukens, R., Smith, J. ve Coffel C. M. (2018). Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış (C. Pamay, Çev.). Erdem Yayınları.
- MEB (2026). <https://mufredat.meb.gov.tr/Veliler.aspx>. (Erişim Tarihi: 10.03.2026).
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019). Educating 21st century children: Emotional well-being in the digital age. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/b7f33425-en>
- Ow, S. S., Poon, C. H., Cheong, K. W., & Cooper, S. (2023). Cultivating 21st century learning skills: The effect of song-based music and movement on elementary-age children's kinesthetic skills. Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH), 8(3), e002216-e002216.
- P21 (2019). Partnership for 21st century learning, framework for 21st century learning. <https://www.battelleforkids.org/insights/p21-resources/> (Erişim Tarihi: 18.02.2026).
- Posos Devrani, A. E. (2021). Gençler için 21. yüzyıl becerileri ve dijitalleşen dünyanın gereklilikleri: Yeni okuryazarlıklar. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 9(24), 5-24. <https://izlik.org/JA93AG72FD>
- Rosenblatt, L. (1996). Literature in exploration. Modern Language Association of Amerika.
- Saxby, M. (2007). Books in the life of a child: Bridges to literature and learning. Macmillan Publishers.
- Sever, S. (2021). Çocuk ve edebiyat. Tudem Yayınları.
- Silva, E. (2009). Measuring skills for 21st century learning. Phi Delta Kappan, 90(9), 630- 634.
- Şirin, M. R. (2021). Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış. Uçan At Yayınları.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). İçerik analizi ve uygulama örnekleri. Epsilon Yayınları.
- Tüfekçi Can, D. (2014). Çocuk edebiyatı kuramsal yaklaşım. Eğitim Yayınevi.

Türel, Y. K., Şimşek, A., Şengül Vautier, C. G., Şimşek, E., ve Kızıltepe, F. (2023). 21. yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Üzümcü, Ö. ve Bay, E. (2018). Eğitimde yeni 21. yüzyıl becerisi: Bilgi işlemsel düşünme. Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 1-16. <https://izlik.org/IA75BU75IF>

Wellek, R. ve Warren, A. (2001). Edebiyat teorisi (Ö. F. Huyugüzel, Çev.). Akademi Kitabevi.

Williams, L. (2003). Çocuğunuzu keşfedin (M. Koyuncu, Çev.). Hayat Yayınları

World Economic Forum. (2018). The future of jobs report 2018. Centre for the New Economy and Society.

Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 51(1), 183–201. <https://doi.org/10.30964/auebfd.405860>

Yağbasan, B. ve Durualp, E. (2025). Resimli öykü kitaplarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9(22), 560–579. <https://doi.org/10.57135/jier.1720681>

İncelenen Kitaplar

Ak, B. (2025). *Yaşamın Ç Harfi Kardeşliği!* Günışığı Kitaplığı.

Clements, A. (2021). *Bunun Adı Findel* (M. Kazmaoğlu, Çev.). Günışığı Kitaplığı.

Nöstlinger, C. (2020). *Kim Takar Salatalık Kral'ı* (Selahattin Dilidüzgün, Çev.). Günışığı Kitaplığı.

Sertbarut, M. (2025). *Kapiland'ın Kobayları*. Tudem Yayınları.